

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.054 у Хмельницькому
університеті управління та права
імені Леоніда Юзькова

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, професора,
професора кафедри кримінального права та процесу
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

Налуцишина Віктора Володимировича

на дисертацію

Данькової Світлани Олександрівни

**«КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ДОКАЗУВАННЯ
В СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ У ПЕРШІЙ ІНСТАНЦІЇ»**

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

1. Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Кримінальне процесуальне доказування є фундаментальною науковою та правовою категорією, що визначає основний зміст кримінального судочинства та впливає на функціонування усіх його інститутів, а також відображається у практичній діяльності сторін обвинувачення та захисту, а також суду. Важливим для теорії і практики кримінального судочинства є також дослідження проблем, пов'язаних із обґрунтуванням судових рішень, процес якого безпосередньо зумовлений використанням доказів, які були попередньо досліджені в судовому засіданні та оцінені судом за внутрішнім переконанням.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації, підтверджені теоретичною і методологічною базою дослідження, критичним аналізом та узагальненням праць вітчизняних і зарубіжних вчених, комплексними аналізом законодавства та міжнародної практики у цій сфері. Аналіз рецензованої дисертації дає змогу стверджувати, що в результаті проведеного дослідження авторка досягла визначеної мети й виконала поставлені завдання. Запропоновані дисертанткою висновки та пропозиції підтверджуються фактами, критичним аналізом нормативних приписів законодавства і висловленими у юридичній літературі позиціями учених-юристів із зазначеного питання, відповідають вимогам сьогодення та можуть бути застосовані на практиці. Дисертація заснована на дослідженні широкого кола наукових джерел, що складається як з літератури загальнотеоретичного

спрямування, так і з літератури, фокус якої становлять окремі практичні аспекти проблеми кримінального процесуального доказування в судовому провадженні у першій інстанції. Варто відмітити і значну кількість використаних авторкою зарубіжних наукових праць, що безсумнівно позитивно впливає на посилення вітчизняних наукових досліджень зазначеної проблематики. Значну частку становить емпірична база дослідження, яка складається із законодавчих та інших нормативно-правових актів, постанов Верховного Суду, судових інстанцій загальної юрисдикції, матеріалів міжнародних і регіональних організацій, статистичних даних.

3. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації. Визначена в дисертації наукова новизна характеризується високим рівнем достовірності, сформована дисертанткою ґрунтовно, самостійно і вперше викладена на дисертаційному рівні. У результаті проведеного дослідження висунуто й обґрунтовано низку нових наукових положень та сформульовано висновки, які можуть бути використані для вдосконалення законодавчого регулювання відносин у сфері кримінального процесуального доказування в судовому провадженні у першій інстанції. Корисним є й те, що автором роботи запропоновані шляхи удосконалення правового регулювання доказування в судовому провадженні у першій інстанції (за результатами дослідження запропоновано проект змін до чинного КПК України).

4. Практичне значення результатів дослідження підтвержене відповідним актом впровадження і полягає в тому, що сформульовані в дисертації теоретичні положення, висновки та пропозиції використовуються для удосконалення практики діяльності судів, прокурорів, адвокатів під час їх участі в процесі доказування в суді першої інстанції, застосування ними відповідних норм КПК України (акт впровадження Національної асоціації адвокатів України).

5. Повнота викладу наукових положень в опублікованих працях. Дисертаційне дослідження виконане автором самостійно, сформульовані в ньому положення, висновки та пропозиції обґрунтовані на підставі його особистих досліджень. Основні теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження знайшли відображення у чотирьох наукових статтях в наукових виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України (з них 2 у співавторстві), а також у семи тезах доповідей на наукових і науково-практичних конференціях (2 з яких у співавторстві).

6. Дискусійні положення та зауваження. Не применшуючи теоретичну та практичну цінність одержаних дисертанткою результатів дослідження, а також глибину і комплексність проведеного аналізу, слід відмітити існування у роботі дискусійних моментів.

1. Досліджуючи сутність та структуру кримінального процесуального доказування в судовому провадженні у першій інстанції (підрозділ 1.1.) дисертантка визначає *кримінальне процесуальне доказування в судовому провадженні у першій інстанції*, регламентовану кримінальним процесуальним законом пізнавально-практичну та логічно-розумову діяльність учасників судового провадження та суду, що полягає у формуванні, дослідженні та оцінці доказів, а також їх подальшому використанні з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження, відстоювання правових позицій учасників судового провадження та прийняття законних, обґрунтованих та вмотивованих судових рішень. Разом з тим не враховано, що суд, займаючи активну позицію у доказуванні за певних обставин, може з власної ініціативи збирати докази (доручити проведення експертизи (ч. 2 ст. 332 КПК України), викликати експерта для допиту для роз'яснення висновку (ч. 1 ст. 356 КПК України), залучити спеціаліста для отримання усної консультації або письмового роз'яснення (ч. 1 ст. 360 КПК України), провести огляд на місці (ч. 1 ст. 361 КПК України). Тому фактичними елементами доказування в суді першої інстанції варто вважати збирання/формування доказів; дослідження доказів; оцінка доказів; використання доказів.

2. Здійснюючи генезу розвитку доказування в судовому провадженні у першій інстанції (підрозділ 1.2.) дослідниця використовує різні поняття певного історичного періоду: «Київська Русь», «Русь», «Руська земля», «Давноруська держава». Неоднакове оперування термінами призводить до плутанини при визначенні періоду дослідження.

3. В підрозділі 3.2.3. «Використання доказів на етапі ухвалення судового рішення» розглядається категорія «відкидання доказів обвинувачення». Виходячи із засад рівності учасників судового процесу варто було б проаналізувати категорію «відкидання доказів захисту» на етапі ухвалення судового рішення.

4. Дисертаційне дослідження істотно збагатилося б, якби здобувачка розглянула досвід більшої кількості зарубіжних держав (перш за все держав ЄС) та використала їх позитивний досвід у сфері кримінально процесуального доказування в судовому провадженні у першій інстанції. Натомість лише частково використано досвід США, Іспанії та ФРН.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що наведені вище зауваження та рекомендації стосуються дискусійних питань і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, яке має науково-теоретичне та практичне значення, містить наукові висновки і нові підходи до вирішення конкретного наукового завдання, яке спрямоване на удосконалення диференціації кримінального провадження в суді першої інстанції.

У зв'язку з вищенаведеним:

1. Дисертація ДАНЬКОВОЇ Світлани Олександрівни на тему «Диференціація кримінального провадження в суді першої інстанції» є завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що у своїй сукупності мають значення для розвитку доктрини кримінального процесуального права та судової практики.

2. Дисертація ДАНЬКОВОЇ Світлани Олександрівни виконана та оформлена у відповідності до вимог, передбачених Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), відповідає пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Здобувачка ДАНЬКОВА Світлана Олександрівна заслуговує на присудження їй освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Рецензент:

**професор кафедри кримінального права та процесу
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова**

доктор юридичних наук, професор

Віктор НАЛУЦИШИН